

Ska polisen inte våga förhöra mördare?

[singlepic id=294 w=583 h=388 float=left]

[nggallery id=81]

När Soheila Fors reser till Malmöoperan för att föreläsa om hedersrelaterat våld står hon under polisbevakning. Veckan innan blev hon hotad till livet för att hon "förstör våra kvinnor".

Text: Maria Wallin | Bild: Elisabet Omsén | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 4 2011](#)

Det är detta det handlar om, manligt förtryck mot kvinnor och barn. Och makt, som det svenska samhället lägger sig alldeles platt inför, menar Soheila Fors.

– Skräcken för att verka intolerant och trångsynt gör att Sverige accepterar beteenden som är ytterst intoleranta och trångsynta.

Denna flathet kallar hon "en svensk förbannelse" som gör att Sverige bryter mot FN:s konvention om mänskliga rättigheter. Och gör hennes eget arbete så farligt.

Soheila Fors jobbar för kvinnors integration och mot hedersrelaterat våld över hela Sverige, med bas i Karlskoga. Och hon har fullt upp. Hon föreläser för politiker, poliser, studieförbund, kyrkor – "ja alla", dock mera sällan för socialtjänsten.

– Det skulle behövas.

Hemma i Karlskoga driver hon "världens första" tehus för enbart kvinnor och ett skyddat boende för hotade kvinnor och barn. Hon är också aktiv i kommunpolitiken som kristdemokrat. Hon blir ofta misstänkliggjord och inte sällan hotad för att hon "förstör" de kvinnor som hon försöker hjälpa.

– Några gånger har jag blivit kallad för israelisk spion men jag försöker stå emot hot och glåpord.

Att behöva kontakta polisen två gånger om dagen för att tala om var hon är och att bära larm är dock inget som går henne obemärkt förbi. Det är starka krafter hon utmanar.

– En kvinna, en flicka har alltid fel, säger Soheila Fors. Fel drömmar, fel klädval, fel pojkvän. Det är männen som bestämmer och definierar det som stämmer med manliga värderingar. När en flicka bryter mot traditionen blir trycket mot henne oerhört starkt.

– Det är ingen slump att flickor med invandrarbakgrund "faller från balkonger", fortsätter hon. Hon menar att alla vet att det ibland anses "bättre" för en rebellisk flicka att bli "balkongflicka" för att hon då tar livet av sig själv. Då kan det klassas som en olycka och ingen bror, far eller släkting behöver hamna i fängelse.

För de flesta kan det förefalla helt obegripligt att flickor mer eller mindre frivilligt begår självmord. Men hon har så starka band till sin familj att hon väljer att följa släktens krav framför samhällets, förklarar Soheila Fors. Trycket mot dem blir så starkt.

Hon lyssnade på Kaliber i Sveriges Radio den 30 oktober om hedersförtryck, där det hävdades att polisen var för få vid uttryckning i samband med "balkongflickor" för att effektivt kunna göra avspärrningar och förhöra familjemedlemmar och vittnen. En konsekvens, menar Soheila Fors av att man tolkar händelserna som "olyckor". Polisen berättade också om rädslan för att bli kallad rasist, om man ställer adekvata frågor.

– Men hur kan polisen bara acceptera att en pappa säger att dottern har trillat ut från tredje våningen när hon har skakat en matta, säger hon upprört. Jag fattar inte!

– Självklart måste polisen våga fråga om vi ska rädda människor från att bli mördade! Det handlar om att rädda liv. Det är bara att fråga – rakt på sak. Varför ska man vara rädd för att bli kallad rasist? Ska man inte våga ställa frågor till en misstänkt mördare!

Det behövs kvinnliga sammanhang som kan ge flickor och kvinnor

stöd och kunskap. Hjälpa dem komma in i det svenska samhället under former som familjen kan tillåta. Männen har lättare för att acceptera en kvinnlig miljö.

Det var därför Soheila Fors i våras öppnade Tehuset i Nämndhusets lokaler i Karlskoga.

– Att bara kvinnor är välkomna är inget märkligt, det finns ju tehus bara för män på många platser. Här kan kvinnor träffas, prata, aktivera sig och få råd och stöd.

Bakom Tehuset ligger Khatoon, en ideell förening som arbetar med hjälpverksamhet för utsatta kvinnor och barn, främst i Sverige men även i Mellanöstern. Soheila Fors är ordförande.

– Många som kommer till Sverige är vana vid stort umgänge. Särskilt kvinnor från Mellanöstern och Nordafrika får inte gå ut på det sätt som svenska kvinnor gör. Hedersrestriktioner gör att de blir isolerade och aldrig lär sig språket och kulturen för att fullt ut kunna ta del av det svenska samhället.

Så var hennes egen verklighet när hon kom till Sverige från kurdiska Iran för 17 år sedan. Hon skulle, tillsammans med sina två små barn, ansluta sig till sin man som anlant tidigare. Det visade sig att mannen träffat en annan. Soheila ville bryta upp, men vågade inte, hon kunde inte språket, och vart skulle hon ta vägen? Hon kände sig oändligt ensam och olycklig, längtade efter gemenskap och systerskap. Kulturkrocken var total.

– Jag flyttade från en social tillhörighet till isolering, jag hade lämnat släkt och vänner hemma. Min man hade frihet att gå ut som han ville, men inte jag. Jag fick symtom som påminde om epilepsi och mediciner mot min depression. Men allt jag ville var att få prata med någon, att någon skulle lyssna.

Hon fick så småningom mod att bryta upp från sin man, och mötte släktens ogillande.

– Man betraktas som en dålig kvinna om man lämnar sin man. Det slår tillbaka på familjen. Männens heder vilar på hur kvinnorna uppför sig. Hon bär ansvaret för familjens heder, hon ska sköta hushållet, föda barn och rapportera allt till

sin man.

Men Soheila Fors gick vidare, utbildade sig till undersköterska (som hon inte hinner jobba som), träffade en man vars efternamn hon bär och har två barn tillsammans med.

Ungefär 90 kvinnor besöker regelbundet Tehuset. De flesta med rötter från Mellanöstern och Afrika men även Asien. På Tehuset hålls kurser i svenska, engelska och datakunskap och inom kort i handarbete och körkortsteori. För de kvinnor som har en starkt traumatisk upplevelse bakom sig finns det snart möjlighet till stödsamtal med psykolog via tolk. Soheila Fors letar också läkare som vill arbeta ideellt på en läkarmottagning i anslutning till Tehuset och nyligen öppnade hon Saras hus med skyddat boende för invandrarkvinnor.

– Vid flera tillfällen har föreningen Khatoon fått hjälpa kvinnor som utsatts för hedersvåld att fly och bygga upp ett nytt liv på avstånd från förövarna. Jag känner till tio kvinnor här i Karlskoga som blivit misshandlade, våldtagna eller utsatta för hedersrelaterat våld av sina män. En del blir inte trodda när de berättar. Jag har även sett kvinnor som blivit brända med strykjärn på kroppen där det inte syns, som ryggen. Också pojkar råkar illa ut, till exempel genom tvångsäktenskap under hot.

Att vandra runt i Tehusets lokaler är som att vara i en orientalisk inredningsaffär, bland vackra möbler och tyger. Här samsas aromaljus, starka färger, tunna tyger, glittriga kuddar, färgglada teserviser och persiska mattor i vilsam och välkomnande harmoni. Gäster i Soheilas Tehus ska känna sig som hemma. Hon bjuder på kaffe och bullar medan hon berättar om sitt projekt.

– Mitt mål är inte att tjäna pengar eller göra karriär, utan att göra skillnad till det bättre.

Hon har fått ett mindre bidrag till hyran från kommunen och Studieförbundet samt en större summa från länsstyrelsen. Tehuset och Khatoon tar också emot gåvor från privatpersoner och företag. Men en stor del av kostnaderna drar Soheila in på

egen hand, bland annat genom sina föreläsningar.

– Man måste jobba på både kort och lång sikt, anser hon. Det kortsiktiga arbetet innebär att urskilja vilka som utsätts för hedersvåld och att kunna stödja dem med samtal, polisanmälan och skyddsboende.

I ett något längre perspektiv tycker hon att hedersperspektivet bör ingå i till exempel föräldrautbildningen för par från dessa kulturer. Och att skola unga kvinnor – och pojkar – till självständighet. Det riktigt långsiktiga arbetet innebär att påverka barnen.

– Hedersförtryck är ingen "raketvetenskap", säger Soheila Fors, inget hokus pokus. Det går att begripa.

– Men hedersvåldet försvinner inte för att vi blundar.

maria.wallin@socialpolitik.com

elisabet@omsen.nu

Läs vidare:

khatoon.se

81 % av de utlandsfödda flickorna har minst en restriktion hemifrån

68 % av flickorna med utlandsfödda föräldrar har minst en restriktion.

34 % av flickor och pojkar med svensk bakgrund har någon restriktion

10 % av utlandsfödda flickor, 3 % utlandsfödda pojkar har fler än åtta restriktioner.

50 % av flickorna med utländsk bakgrund får inte ha pojkvän.

20 % av pojkarna med utländsk bakgrund får inte ha flickvän.

Källa: Utbildning på (o)lika villkor – om kön och etnisk bakgrund i grundskolan, Sara Högdin, Rapport i socialt arbete 120, Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet 2007.